

ŁÓDŹ.pl

DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ

VADEMECUM
HISTORII ŁÓDZI
ODC. 60.

strona 7

WALKA
O WODE
I ...ŚCIEKI

AKTUALNOŚCI

ODNOWIONA
KAMIENICA
PRZY WOONERFIE

strona 2

AKTUALNOŚCI

OTWIERA SIĘ
SECESJA – NOWA
BIBLIOTEKA

strona 3

PRZYSTANEK ŁÓDŹ ŚRÓDMIEŚCIE

DOTRZESZ STĄD POCIĄGIEM DO KAŻDEJ
DZIELNICY W ZALEDWIĘ KILKA MINUT **strona 3**

FAJNE MIASTO

WIOSNA
TEATRÓW
200 SPEKTAKLI

strona 8-9

KRZYŻÓWKA+SUDOKU

CHWILA RELAKSU
DLA KAŻDEGO

strona 12-13

AUTOPROMOCJA

TWOJA REKLAMA W ŁÓDŹ.PL

ZADZWOŃ: 722 006 791

GALANTE SPRZĄTANIE już w tym tygodniu!

Od 21 do 24 marca mieszkańcy będą porządkować Łódź na wiosnę. Każdy może się przyłączyć.

Idea akcji jest prosta – łodzianie biorą sprawy w swoje ręce i porządkują miasto. To wyraz wspólnej odpowiedzialności za naj-

bliższe otoczenie i zachęta do zmiany nawyków związanych z ochroną środowiska.

Mieszkańcy będą sprzątać w ponad 100 lokalizacjach w całym mieście. Ich listę znaleźć można na stronie lodz.pl/sprzatyamy. Wystarczy wybrać jedno

miejsce i stawić się na nim w wyznaczonym miejscu. Przyda się każda para rąk! Na miejscu uczestnicy akcji dostaną worki na śmieci i rękawiczki. Dla wszystkich przygotowano też u p o m i n k i .

MaSk

BIEGUNOWA DO PRZEBUDOWY

KOLEJNA ULICA ZOSTANIE WYREMONTOWANA

Po niedawno zakończonej modernizacji ul. Krakowskiej przyszedł czas na przebudowę ul. Biegunowej, na kilometrowym odcinku od ul. Garnizonowej do ul. Krakowskiej.

Droga, którą pokrywa dziś już bardzo zniszczona kostka, zyska nową nawierzchnię na całym odcinku. Powstaną też wyniesione skrzyżowa-

nie z ul. Krańcową, nowe chodniki, wjazdy do posesji, miejsca postojowe oraz ciąg pieszo-rowerowy. Nowe będą również przystanki komunikacji miejskiej i oświetlenie, a wzdłuż ulicy staną meble miejskie (ławki, kosze, stojaki na rowery), pojawią się nasadzenia drzew i zielenców.

Istotną częścią inwestycji będzie nowy kanał deszczowy, służący odwodnieniu drogi. W tej chwili na

ostatniej prostej są prace nad dokumentacją projektową nowego fragmentu ul. Biegunowej. Pieniądze na inwestycje są zapisane w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Przewiduje się, że zadanie powinno zostać zrealizowane w 2025 r.

ML

ZĄSILIŁ SZEREGI ŁÓDZKIEJ POLICJI

Potrafia wskazać drogę ucieczki lub miejsce ukrycia przestępców. Wraz z przewodnikami patrolują ulice, dbają o porządek publiczny i bezpieczeństwo na imprezach masowych, a kiedy trzeba, potrafią obezwładnić nawet najgroźniejsze-

go napastnika. Takie są łódzkie psy służbowe. Do czworonożnych funkcjonariuszy dołączył Semafor, który jest specjalistą w tropieniu przestępców. Zakup Semafora został sfinansowany ze środków Urzędu Miasta Łodzi.

red

Semafor

KONIEC PRAC PRZY MIELCZARSKIEGO 22

ODNOWIONA KAMIENICA PRZY WOONERFIE

W marcu zakończy się gruntowna odnowa zabytkowej kamienicy przy ul. Mielczarskiego.

Inwestycja objęła przebudowę mieszkań, utworzenie mieszkania chronionego i zagospodarowanie podwórka. Powstał chodnik z ławkami, są pasy zieleni, jest też nowe drzewo oraz krzewy, byliny i trawy. W południowo-wschodnim narożniku przewidziano przestrzeń na bezpieczny plac zabaw.

Mur rozdzielający posesje został obsadzony pnąciami. Pojawiło się również ażuro-

we ogrodzenia na niskiej podmurówce od strony wschodniej i południowej, a ogrodzenie murywane od strony południowej zostało rozebrane.

– Modernizacja objęła budynek frontowy oraz dwie boczne oficyny, natomiast dwa budynki gospodarcze przeznaczono do rozbiórki – mówi Olga Kassyańska z Zarządu Inwestycji Miejskich. Po remoncie i przebudowie zaplanowano:

- w budynku frontowym – mieszkania i adaptację poddasza na cele gospodarczo-techniczne, mieszkanie chronione dla

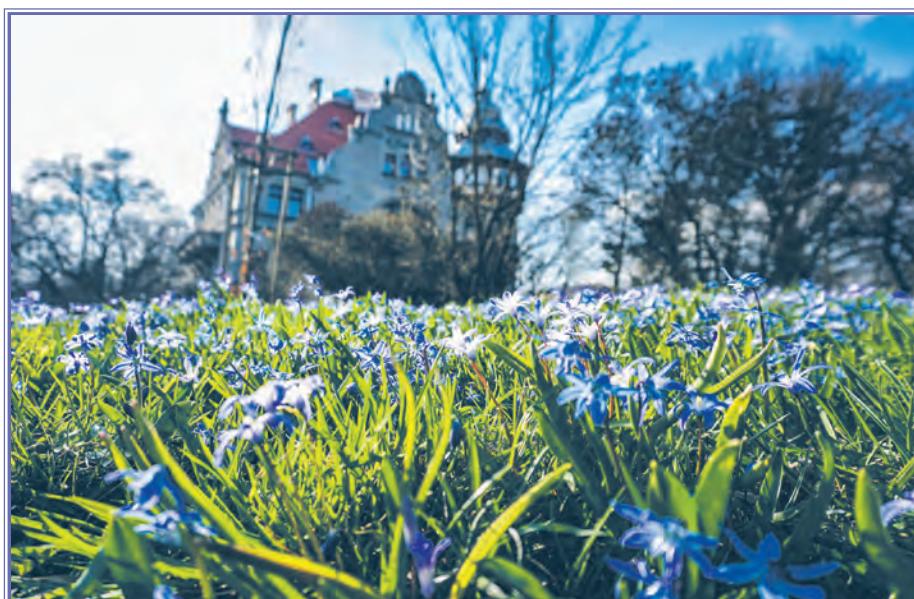
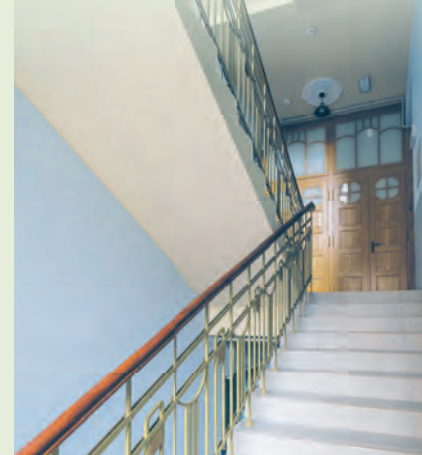
czterech osób z niepełnosprawnością na pierwszym piętrze, windę;

- w budynku prawej oficyny – mieszkania oraz komórki lokatorskie na poddaszu;
- w budynku lewej oficyny – mieszkania oraz komórki lokatorskie na poddaszu.

W budynku powstało:

- 19 mieszkań komunalnych,
  - jedno mieszkanie chronione dla osób z niepełnosprawnościami.
- Wartość inwestycji to ponad 8 mln zł.

ML

Pierwszy dzień wiosny! Początek wiosny astronomicznej – a dokładnie równonocy wiosennej – przypadnie w tym roku dzień wcześniej, czyli 20 marca.

PRZYSTANEK ŁÓDŹ ŚRÓDMIEŚCIE

WIELKA BUDOWA
W SAMYM SERCU ŁÓDZI

Przystanek Śródmieście to jeden z najważniejszych obiektów powstających w centrum. Po zakończeniu inwestycji łodzianie będą mogli dotrzeć stąd pociągiem do każdej łódzkiej dzielnicy w zaledwie kilka minut.

Budowa tunelu średnicowego to jedna z najważniejszych inwestycji infrastrukturalnych w Polsce. Tunel łączy wschód z zachodem naszego kraju, ale ma przede wszystkim

niebagatelne znaczenie dla łodzian. Podróżując pod ziemią, mieszkańcy w dosłownie kilka minut dostaną się z jednego końca miasta na drugi.

Trzy przystanki

Czasy przejazdu przez Łódź będą krótsze m.in. dzięki trzem przystankom, które powstają na trasie tunelu. Pierwszy zlokalizowany jest na Kozinach, u zbiegu ul. Drewnowskiej i al. Włókniarzy, drugi – na

Polesiu, zaraz obok Manufaktury. Wiele dzieje się na placu budowy trzeciego z nich. Przystanek Śródmieście to jeden z najważniejszych obiektów powstających w centrum. Po zakończeniu inwestycji łodzianie w zaledwie kilka minut będą mogli dotrzeć stamtąd pociągiem na Teofilów – jadąc w stronę stacji Łódź Żabieniec, na Karolew – wybierając skład jadący na stację Łódź Kaliska, a nawet na Widzew.

To będzie wyjątkowe miejsce

Na trzech kondygnacjach Przystanku Śródmieście znajdą się perony, lokale handlowo-usługowe i pomieszczenia techniczne. Wkrótce rozpocznie się kolejny etap budowy ścian szczelelinowych. Na placu budowy będą działały też prawdziwe technologiczne cuda. Choć wokół powstaje podziemny obiekt – ruch tramwajowy będzie przez cały czas utrzymany. Inży-

nierowie zbudują tymczasowe torowisko – wszystko po to, żeby mieszkańcy mogli dalej korzystać z tej linii. Gdy tramwaje zaczną po nim kursować, rozpocznie się budowa elementów stacji od strony ul. Piotrkowskiej. W sumie torowisko będzie przeniesione czterokrotnie. Okolice Przystanku Śródmieście to obszar, który dynamicznie się rozwija –

tuż obok otwiera się nowa Biblioteka Secesja (więcej w artykule niżej), u zbiegu ulic Zachodniej i Więckowskiego powstaje Biała Kamienica, kawałek dalej, przy ul. Wólczańskiej rozpoczyna się przebudowa dawnej fabryki jedwabiu. Z kolei przy 6 Sierpnia powstanie nowoczesny apartamentowiec.

MaSk

FOT.LODZ.PL, MAT.PRAS.

OTWIERA SIĘ
NOWA PIĘKNA
BIBLIOTEKA

Secesja.ArchiHUB to nowa filia Biblioteki Miejskiej w Łodzi, mieszcząca się w okazałej, świeżo wyremontowanej, secesyjnej kamienicy przy ul. Zachodniej 76. Jej księgozbiór poświęcony jest architekturze, urbanistyce i studiom miejskim, w szczególności dotyczącym Łodzi.

Nowa filia to jednak nie tylko książki, ale również tematyczne wydarzenia, a przede wszystkim – społeczność osób zainteresowanych otoczeniem człowieka. Ten fakt znajduje odzwierciedlenie

w rozwinięciu nazwy biblioteki: ArchiHUB oznacza tyle, co ośrodek czy centrum dyskusji nad architekturą.

Zbiory biblioteki cechuje różnorodność. Interesujące pozycje znajdą w niej dla siebie zarówno miłośnicy klasycznego piękna, jak i fani eksperymentalnych estetyk. Na odkrycie czekają bogato ilustrowane albumy, naukowe i popularnonaukowe opraco-

wania, a także reportaże, powieści, ko-

miksy i inne teksty kultury, mające za swojego głównego bohatera miasto i/lub architekturę. Szczególną uwagę oddano Łodzi – nieszablonowa, zajmująca, wielowątkowa historia miasta znajduje odzwierciedlenie

w jego układzie przestrzennym i tkance architektonicznej, a poprzez to – również w księgozbiorze biblioteki.

RedBi
FOT.LODZ.PL

Uroczyste otwarcie już 21 marca.

UTRUDNIENIA W RUCHU

Protesty rolników

W środę (20 marca) w godz. 10:00–19:00 odbędzie się protest rolników, podczas którego ma zostać zablokowany ruch na skrzyżowaniu ul. Aleksandrowskiej z ul. Szczecińską.

Nie ustają protesty rolników w całym kraju. W najbliższą środę (20 marca) zaplanowano zgromadzenia na łódzkim Teofilowie, które mogą spowodować duże utrudnienia w ruchu i kursowaniu komunikacji miejskiej. Podczas protestu w godz. 10:00–19:00 ma być zablokowany ruch na skrzyżowaniu ul. Aleksandrow-

skiej z ul. Szczecińską, co znacząco utrudni dojazd w stronę Aleksandrowa Łódzkiego, Konstątkowa Łódzkiego i Zgierza. Zgromadzenie i ruch na drogach zabezpieczać będą policja i służby ruchu, które na bieżąco będą podejmować decyzje o zmianach w kursowaniu komunikacji miejskiej. Głównie dotknie to linii 78 i 84. Szczegółowe informacje będzie można znaleźć na stronie MPK-Łódź w zakładce „Utrudnienia”, w aplikacjach mobilnych MyBus i WatchLineLodz oraz na tablicach informacji pasażerskiej na przystankach.

TAnd

8 MLN NA ŁÓDZKIE DOMY KULTURY

Miasto uzyskało prawie 7 mln zł z Unii Europejskiej, a kolejne 1,5 mln zł dołożyło w ramach wkładu własnego. Pozyskane środki zostaną przeznaczone na remonty łódzkich domów kultury.

W ciągu ostatnich lat wyremontowano już część domów kultury, w tym m.in. modernistyczną willę Karola Plihala z 1935 r., gdzie mieści się Poleski Ośrodek Kultury Górna i widzowski Dom Kultury 502.

Teraz pora na kolejne: Dom Kultury Ariadna – filię Miejskiej Strefy Kultury przy ul. Niciarnianej 1/3 ,

oraz Dom Kultury Widok – filię Miejskiej Strefy Kultury przy al. Piłsudskiego 133. Remont obejmie m.in. modernizację systemu ciepłej wody i systemu grzewczego, wymianę stolarki, termomodernizację dachu i ścian oraz wentylacji.

Realizacja projektu ma przede wszystkim zapewnić ekonomiczną i ekologiczną eksploatację obiektów.

To nie koniec! Teatr Nowy otrzyma fundusze na zakup sprzętu oświetleniowego. Planowana inwestycja usprawni pracę realizatorów oraz zmniejszy zużycie energii elektrycznej.

RedKu

TAKSÓWKARZE, ODNÓWCIE LICENCJE

31 marca upływa termin na uzupełnienie dokumentów dla osób i firm posiadających tzw. licencję na wykonywanie krajowego transportu drogowego.

Prawo o ruchu drogowym nakłada szereg obowiązków na przedsiębiorców zajmujących się przewozem osób. 1 kwietnia upłyne termin na złożenie ważnych dokumentów do licencji dla taksówkarzy oraz osób prowadzących pojazdy, które mogą przewozić

maksymalnie ośmioro pasażerów.

Firmy oraz osoby prowadzące tego typu działalność i pracujący dla nich kierowcy muszą do 31 marca złożyć:

- zaświadczenia o niekaralności,
- orzeczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami,
- orzeczenie psychologiczne stwierdzające brak przeciwwskazań psycho-

logicznych do kierowania pojazdami,

- prawo jazdy stwierdzające posiadanie odpowiedniego uprawnienia do kierowania pojazdem samochodowym.

Wymienione dokumenty należy złożyć w Biurze Promocji Zatrudnienia i Obsługi Działalności Gospodarczej przy al. Politechniki 32 (pok. 204, 227, 228, 229).

Ich niezłożenie sprawi, że licencje wydane przed 17 września 2023 r. stracą ważność już w wakacje.

HZ

INFO

Dowiedz się więcej:

42 272 62 56
42 638 55 30
42 638 52 56
42 638 53 82
42 638 53 83

DZIEJE SIĘ W ŚRODĘ

Wielkanocne witraże

O godz. 16:30 Biblioteka Dygresja (ul. Rewolucji 1905 r. 84) zaprasza na twórcze warsztaty. – Udekorujemy nasze okna pięknymi, wielkanocnymi witrażami – zapowiadają organizatorki. Udział bezpłatny, obowiązują zapisy: tel. 571 553 038.

DZIEJE SIĘ W CZWARTEK

Robimy bransoletki

Na godz. 17:00 Biblioteka Bliska (ul. Ketlinga 21) zaplanowała zajęcia dla dorosłych, podczas których uczestnicy wykonają piękną bransoletkę wiązaniami makramowymi. Na warsztaty trzeba przynieść koraliki, kamyki i inne elementy, którymi chcecie ozdobić własną biżuterię. Spotkanie bezpłatne, obowiązują zapisy: tel. 577 470 052.

Rzeki Waszych Marzeń

Miasto Łódź zaprasza mieszkańców na spotkanie z cyklu „Rzeki Waszych Marzeń”.

W czwartek (21 marca) o godz. 17:00 w Lapidarium Detalu (al. Kościuszki 19) zorganizowane

zostanie spotkanie dotyczące projektu odsłonięcia rzeki Lamus w parku Kilińskiego. Przedstawione zostaną założenia projektu, będzie można też zgłosić swoje pomysły dotyczące aranżacji tego terenu. PaŚ

JULIANÓW-MARYSIN-ROGI

CHRONIONE PLANAMI MIEJSCOWYMI

Osiedle Julianów-Marysin-Rogi, zgodnie z wolą mieszkańców tego obszaru miasta, będzie objęte planami miejscowymi. Rada Miejska w Łodzi przyjęła już uchwały w sprawie czterech przystąpień do ich sporządzenia. Dzięki temu osiedle już teraz chronione jest przed szybką zabudową mieszkaniową.

Jeszcze w lutym radni zaakceptowali przystąpienie do planu miejscowego dla rejonu ulic: Tęczowej, Góralskiej, Ekologicznej i Strykowskiej (do terenu kolejowego). Na kolejnej sesji Rada Miejska przyjęła trzy kolejne przystą-

pienia. To obszar ulic: Kasztelańskiej, Wycieczkowej, Warszawskiej, Skrzydlatej, Kryształowej, Antoniego Książka i Klimatycznej. Głównym zadaniem planów będzie ochrona tego obszaru o ukształtowanej

strukturze jednorodzinnej przed budową nowych osiedli mieszkaniowych i domów wielorodzinnych, czego bardzo obawiali się mieszkańcy. Plany będą też chronić tamtejsze tereny zieleni.

PaŚ

SPECJALNE WYRÓŻNIENIE

Vogue nagrodził CENTRALNE MUZEUM WŁÓKIENICTWA

Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi znalazło się w gronie nagrodzonych w tegorocznym plebiscycie kulturalnym O!Śnienia, organizowanym przez redakcję Onet i miasto Kraków. Muzeum otrzymało nagrodę specjalną przyznawaną przez redakcję „Vogue Polska”, partnera wydarzenia.

Przedsięwzięcie skupia najciekawsze i najbardziej dostrzegane społecznie wydarzenia kulturalne ostatnich miesięcy. Inicjatywa promuje projekty i twórców, którzy wytyczają trendy w polskiej kulturze, dokonania przekraczają granice wyobraźni, są innowatorami i odkrywcami poszukującymi nowych sposobów wyrażenia w sztuce.

Tkanina z Łodzią w tle

– Chcemy uhonorować instytucję, która w dużej mierze przyczyniła się do rosnącej popularności polskiej tkaniny artystycznej na świecie – zarówno w obrębie sztuki, jak i mody oraz designu. Cieszymy się, tym bardziej że wspieranie polskiego rzemiosła, promowanie go za granicą jest częścią misji „Vogue Polska”, a nasze związki z tkaniną mają wiele wymiarów. Nasze wydawnictwo książkowe nazywa się Osnowa. Do wymyślenia tej nazwy zainspirowała nas lektura reportażu o łódzkich włókniarzach – mówiła Hanna Rydlewska, dyrektorka wydawnicza „Vogue Polska”.

Doskonałość Mody

To niejedyna nagroda, jaką Centralne Muzeum Włókiennictwa w Łodzi zostało nagrodzone w ostatnich tygodniach. Docenił je także miesięcznik „Twój STYL” w konkursie Doskonałość Mody 2023, jednym z najważniejszych wydarzeń modowych w Polsce. Muzeum zostało docenione za wkład w prezentowanie polskiej mody współczesnej, dokonań polskich projektantów oraz zjawisk ukazujących modę jako ważną część dziedzictwa kulturowego.

mat. pras.

KARTA ŁODZIANINA MA JUŻ 3 LATA

ZAOSZCZĘDZILIŚMY PONAD 37 MILIONÓW ZŁOTYCH!

W ciągu trzech lat działalności Karta Łodzianina zyskała ogromną popularność, zarówno wśród użytkowników, jak i partnerów. Z okazji trzecich urodzin Karta Łodzianina przygotowała dla swoich użytkowników dodatkowe atrakcje w postaci kolejnych promocji i zniżek.

Program ma 315 partnerów oferujących różnorodne korzyści dla jego uczestników. Oferta jest zróżnicowana. Często pojawiają się nowe firmy, a rabaty można znaleźć prawie w każdej branży. Do najważniejszych zniżek należą m.in.:

- tańsze migawki MPK-Łódź oraz zakup biletów komunikacji miejskiej

(prawie 1,5 mln użyć, co dało kwotę 28,5 mln zł oszczędności),

- bilety do Orientarium Zoo Łódź (prawie 150 tys. użyć i niemal 4,5 mln zł oszczędności),
- bilety do Aquaparku Fala (bez mała 88 tys. użyć i 1,7 mln zł oszczędności).

Ze zniżek u pozostałych partnerów skorzystano 110 tysięcy razy i zaoszczędzono 2,2 mln zł.

Dostępne są także dodatkowe, bezpłatne pakiety tematyczne: Młodzi w Łodzi – dla studentów łódzkich uczelni – oraz Pakiet Seniora dostępny dla osób powyżej 60. roku życia. Przez trzy lata

funkcjonowania Karty Łodzianina mieszkańcy zaoszczędzili ponad 37 mln zł! Łódzka Organizacja Turystyczna, operator projektu, stale rozwija program i towarzyszącą mu aplikację. Niedawno uruchomiono także zakup biletów do atrakcji turystycznych. Nowością jest też kalendarz wydarzeń, w którym użytkownicy mogą sprawdzić, co dzieje się w naszym mieście.

red

Kartę Łodzianina można wyrobić przez cały rok on-line na www.kartalodzianina.pl lub w jednym z licznych punktów na terenie Łodzi na czele z Centrum Obsługi Karty Łodzianina przy ul. Piotrkowskiej 87 (czynne pon.-pt.: 9:00–17:00; sob.: 10:00–16:00).

Biegaj z Zieloną Łodzią

Bieganie z Zieloną Łodzią 2024 wystartowało! Organizatorzy zajęć, Zielona Łódź, zapraszają w kolejne czwartki do parku 3 Maja.

Bieganie to doskonały i prosty sposób na dbanie o zdrowie fizyczne i psychiczne, a ćwiczenie w grupie to lepsza motywacja.

Treningi poprowadzi Monika Kaczmarek, łódzka biegaczka specjalizująca się w biegach ulicznych od 5 km

do dystansu maratonu. Tego rodzaju aktywność pozwala uczestnikom poprawić sprawność fizyczną w otoczeniu przyrody.

Zajęcia są ogólnodostępne, nie wymagają wcześniejszych zapisów.

Zbiórka przy hali sportowej MOSiR, u zbiegu ul. Małachowskiego i ul. Konstytucyjnej w każdy czwartek o godz. 18:15.

PaŚ

„Pałac pełen bajek” w nowej odsłonie!

W pierwszym dniu wiosny do życia obudzi się „Pałac pełen bajek”. Muzeum Kinetografii w Łodzi zaprasza na weekend otwarcia nowej wystawy 22–24 marca.

Zobaczysz tu najbardziej znane postaci z dobranoczek, m.in. misia Uszatka, psa Reksia, wróbla Ćwirka czy pingwina Pik-Poka.

Nowoczesna, interaktywna wystawa stała zostanie udostępniona zwiedzającym 22 marca. W programie weekendu otwarcia oprócz nowej ekspozycji są zabawy dla dzieci oraz projekcje bajek animowanych w muzealnym kinie Kinetograf.

mat. pras.

MIESZKAJ MODNIE I WYGODNIE

Mieszkania osób starszych zdecydowanie różnią się od mieszkań ludzi młodych. Odmienność widoczna jest nie tylko w wyposażeniu, ale także w wystroju wnętrza. Warto jednak podpatrzeć nowoczesne trendy i wprowadzić kilka z nich do swojego mieszkania, mogą poprawić nie tylko wystrój, ale i bezpieczeństwo!

Mieszkania osób młodych są często przestronne, minimalistyczne i monochromatyczne – bez nadmiernej kolorystyki. Często dominują w nich biel, czerń lub szarość. Umebłowanie ogranicza się do minimum, a kuchnia czę-

sto łączy się z pokojem. Ściany coraz częściej zdobią wielkoformatowe obrazy, a z okien znikają zasłony i firanki. Podłóg nie przykrywają dywany, tak jak u rodziców czy dziadków. Coraz częściej osoby młode rezygnują też z telewizora. Nie jest on im potrzebny, bo kiedy chcą obejrzeć film, wybierają się do kina, korzystają z platform internetowych lub kupują rzutnik. Dużą zaletą nowoczesnego stylu jest łatwość utrzymania pomieszczeń w czystości. Wystarczy przetrzeć kurze na prostych meblach, których nie wypełniają bibeloty i włączyć (czasami nawet zdalnie) odkurzacz,

który sam posprząta gładkie podłogi.

Mieszkanie seniora

Mieszkania wielu seniorów cechuje przepych. Jest w nich dużo mebli i wiele ozdób – bibeloty na półkach, obrazy na ścianach czy zdjęcia na segmencie. Okna zdobią zasłony i firany, a na podłogach leżą wielokolorowe dywany i mniejsze dywaniki. Centralne miejsce we wnętrzu należy do telewizora, bez którego wiele starszych osób nie wyobraża sobie życia. Naprzeciw tego sprzętu zwykle ustawiona jest wersalka lub kanapa. W takich mieszkaniach znajduje się wiele szafek, półek lub otwartych

regalów. Posprzątać takie lokum to duże wyzwanie! Właśnie dlatego warto zainspirować się domem dzieci czy wnuczków i sprawić, aby także Twoje mieszkanie stało się funkcjonalne i łatwe do sprzątnięcia.

Niewielkie zmiany ułatwią Ci porządki

Warto zamienić firany i zasłony na rolety lub żaluzje. Dzięki temu zapomnisz o praniu, prasowaniu i wieszaniu kotar. Ta ostatnia czynność wymaga sprawności i siły, trzeba przecież wejść na drabinę, aby upiąć materiał, a z wiekiem coraz trudniej to zrobić, a i o kontuzję bardzo łatwo. Usuwanie

można zrezygnować, aby łatwo i sprawnie przeprowadzić porządki.

Może nie tylko z dywaników, ale także z niektórych szafek, obrazów czy bibelotów? Nie oznacza to oczywiście, że musisz wyrzucić wszystkie pamiątki – zostaw te, które są bliskie Twojemu sercu. Tak unowocześnione mieszkanie posprzątasz sprawnie, nie narażając się na urazy. A gdy już pozbędziesz się dywanu z pokoju, może warto porozmawiać z dziećmi – odkurzacz samojezdny to znakomity pomysł na prezent dla seniora!

Alup

DARMOWY SPACER PO BOTANIKU!

Jeszcze przed oficjalnym otwarciem sezonu Ogród Botaniczny zaprasza na spacer „Wiosno gdzie jesteś?” w niedzielę, 24 marca o godz. 12:00.

Ciepły luty sprawił, że wiosna w tym roku rozpoczęła się wyjątkowo wcześnie. W przyrodzie pory roku nie zawsze pokrywają się z kalendarzem. Zależności między warunkami meteorologicznymi a zjawiskami okresowo występującymi w przyrodzie ożywionej bada

nauka zwana fenologią (z greckiego: phainomai – przejawiam, pokazuję się). Notowane są terminy kwitnienia roślin, dojrzewania owoców i nasion, zmiany barwy i opadania liści. W świecie zwierzęcym obserwuje się np. przeloty różnych gatunków ptaków czy pojawienie się owadów. Badania fenologiczne nie wymagają specjalistycznego sprzętu, więc może je prowadzić każdy. Podczas niedzielnej wycieczki z przewodnikiem

po Ogrodzie uczestnicy poszukają zwiastunów budzącej się wiosny. Sprawdzą, które rośliny aktualnie kwitną, a które zdążyły już przekwitnąć. Nauczą się dostrzegać i rozpoznawać różne gatunki bylin, krzewów i drzew wcześniej rozpoczynających wegetację. Zbiórka w niedzielę, 24 marca o godz. 12:00 w budynku administracji Ogródu Botanicznego od strony ul. Retkińskiej 41. Wejście darmowe! Nie obowiązują zapisy.

PaŚ

WALKA O WODĘ I ŚCIEKI

ODC. 60.

To był ogromny problem Łodzi, która na początku XX w. – jako jedyne miasto w Europie, liczące powyżej 500 tys. mieszkańców – nie posiadała sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Pod koniec XIX w. na terenie Łodzi było 11 studni głębinowych, z których czerpano wodę także do celów przemysłowych. Prezydent Władysław Pieńkowski w 1906 r. zwrócił się do specjalisty, Williama H. Lindleya, z propozycją opracowania planów budowy sieci wodociągów i kanalizacji. Angielski inżynier badał źródła w okolicach Tomaszowa, rozważał dostarczanie wody z ujęć na Warcie, Grabi, Wobórcie, Pilicy i Luciąży. Kosztorys budowy był jednak wysoki i opiewał na 16 mln rubli. Miasto próbowało uzyskać na ten cel kredyty w bankach paryskich, myślano również o rozpisaniu pożyczki publicznej, ale nie udało się...

Guchnąca sprawa

W niepodległej Polsce powrócono do dawnych planów Lindleya, ale dopiero uchwała Rady Miejskiej z 24 września 1924 r. zapoczątkowała proces budowy sieci kanalizacyjnej. W budżecie w 1925 r. na ten cel zarezerwowano

5 mln zł. W magistracie łódzkim, kierowanym przez prezydenta Mariana Cynarskiego, utworzono Wydział Kanalizacji i Wodociągów, na którego czele stanął inż. Stefan Skrzywan, współpracownik W. H. Lindleya przy budowie wodociągów m.in. w Warszawie i Baku. Dotychczas półmilionowa Łódź odprowadzała po prostu ścieki i wody opado-

we systemem rynsztoków i otwartych rowów do rzeczek płynących przez miasto. Tak w 1924 r. pisał o tej sytuacji „Express Wieczorny”: „Wraz z nastaniem wieczoru atmosfera łódzka przesyca się straszliwymi wyziewami z dołów biologicznych. Podwórka stanowią jedno wielkie gnojowisko i cudowny raj dla szalejących o tej porze epidemii. Łódź podczas ulewy jest obrazem rozpaczki i nędzy. Takiego błota lepkiego i grząskiego nie można chyba znaleźć w całej Europie”.

Pierwszy oddech

Łódź zawdzięcza budowę kanalizacji inż. Stefanowi Skrzywanowi, który przybył do nieznanego miasta, poznał rozpaczliwą sytuację mieszkańców i przekonał władzę, że mimo niewystarczających finansów

można rozpocząć prace w ramach posiadanych środków. Budowę łódzkiej kanalizacji rozpoczęto w maju 1925 r. Roboty wykonywano głównie ręcznie i zatrudniano przy tym 3 tys. robotników, którzy łopatami drążyli 10-metrowej głębokości kanały. Plan przewidywał budowę 120 km kanałów. Rozmach robót był kontynuowany w następnych latach – do 1939 r. powstało

71 km sieci wodociągowej i ponad 105 km kanałów, do których przyłączono 2700 nieruchomości oraz uruchomiono mechaniczną oczyszczalnię ścieków na Lublinku. Kierowany przez Stefana Skrzywana wydział magistratu mieścił się początkowo przy ul. Narutowicza 2, a skład materiałów przy ul. Wierzbowej 52 (ob. ZWiK), ale inżynier zarządził budowę nowego biurowca i w grudniu 1929 r. przy ul. Narutowicza 65 ukończono reprezentacyjny gmach zaprojektowany przez znanego architekta Wiesława Lisowskiego (do niedawna mieścił się tam rektorat UE). Na tym tle doszło zresztą do konfliktu z ówczesnym prezydentem Łodzi Bronisławem Ziemięckim, wobec czego Skrzywan zrezygnował z zajmowanego stanowiska.

Uśmiechnij się!

Powstanie kolektorów ściekowych i sieci wodociągowej było dla Łodzi wielkim wyzwaniem. W latach 1935–1937 wybudowano na Stokach, także wg projektu W.H. Lindleya, podziemny zbiornik o pow. 0,5 ha. Wymurowano go ze specjalnej klinkierowej cegły, którą łączono zaprawą odporną na wymywanie. Zbiornik przykrywają murowane kopuły, wsparte na żelbetonowych kolumnach, które przypominają sklepienia średniowiecznej katedry. Dno zbiornika ma kształt odwróconych cylindrów, aby w odpowiedni sposób przenoszony był ciężar 30 tys. m³ wody!

W holu siedziby Wydziału Kanalizacji i Wodociągów Stefan Skrzywan polecił ułożyć w mozaikowej posadzce napis „Uśmiechnij się”, który uległ przez lata zatarciu, ale został w 2009 r. zrekonstruowany. Było się z czego cieszyć, bo w latach 20. XX w. Łódź prawdopodobnie ocalała z sanitarnej katastrofy i mogła się nadal rozwijać, a z wielu rozwiązań wodno-kanalizacyjnych sprzed 100 lat miasto korzysta do dziś. agr

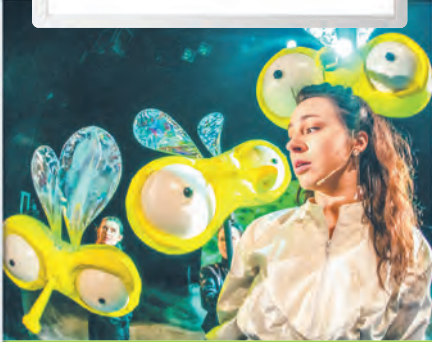
inż. William H. Lindley

inż. Stefan Skrzywan

Przy budowie łódzkich kanałów pracowało kilka tysięcy robotników, zatrudnienie znalazło wielu bezrobotnych

TEATR ARLEKIN

„Arlekin”, świętując Międzynarodowy Dzień Teatru, już w niedzielę, 24 marca zaprasza rodziny na „Niedzielę inną niż wszystkie” po spektaklu „Calineczka”. Wydarzenie będzie utrzymane w konwencji warsztatów, gier i zabaw.

Więcej informacji:
teatarlekin.pl
Teatr Lalek „Arlekin”,
ul. Wólczańska 5

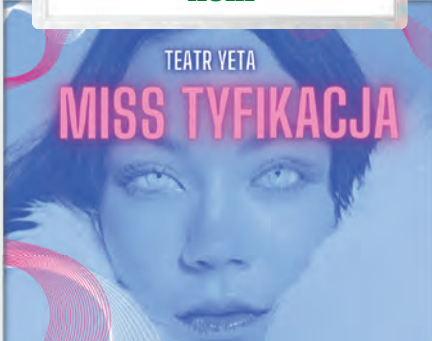
TEATR JARACZA

Wiosna w Teatrze Jaracza to m.in. dwie kwietniowe premiery – „Tylko jeden dzień” i „Roderstwo” a także monodram Roberta Latuska na podstawie powieści Katarzyny Bondy oraz spektakl Iwana Wyrupajewa pt. „Dzień Walentego”.

Więcej informacji:
teatrjaracza.pl
Teatr Jaracza, ul. Jaracza 27

AOIA

Spektakle, wycieczki po teatralnych przestrzeniach, niedostępnych dla widzów, warsztaty oraz „Baśniowa Piotrkowska”, która startuje już 23 marca. Scena teatralna Akademickiego Ośrodka Inicjatyw Artystycznych ma ciekawe wiosenne propozycje dla każdej grupy widzów w naszym mieście.

Więcej informacji: www.aoia.pl
AOIA, ul. Zachodnia 54/56

TEATR KOMEDII IMPRO

Teatr, który włącza publiczność do współtworzenia improwizowanych spektakli, bawiących do łez. Na jego deskach występują także muzycy czy stand-upowcy. Wiosną będzie można zobaczyć m.in. Krzysztofa Skibę, Wojtkę Kamińskiego i Andrzeja Poniedziałkiego. Dla najmłodszych Teatr proponuje bajki „Wymysłanki”.

Więcej informacji: teatrkomediiimpro.pl
Teatr Komедии Impro, OFF-Piotrkowska,
ul. Piotrkowska 148/150

TEATR CHOREA

W oczekiwaniu na XIII Międzynarodowy Festiwal Teatralny Retroperspektywy 2024, który odbędzie się w sierpniu, wiosną Teatr Chorea zaprasza na spektakle grup dziecięcych, związanych z Teatrem. Warto sprawdzić, jak najmłodszy twórcy teatru radzą sobie na scenie.

Więcej informacji:
www.chorea.com.pl
Fabryka Sztuki,
ul. Tymienieckiego 3

TEATR LOGOS

W marcu i w kwietniu Teatr Logos zaprasza na spektakle „Szelmstwa Lisa Witalisa” Jana Brzechwy. Warto też wybrać się na monodram „Rozmowy z diabłem. Wielkie kazanie księdza Bernarda” nagrodzone w konkursie „Klasyka Żywa” oraz misterium transu „Gorzkie Żale/Świt” nominowane do nagrody „Energia Kultury”.

Więcej informacji:
www.logos.art.pl
Teatr Logos ul. Marii Skłodowskiej-Curie 22

TEATR MAŁY

Ten działający na terenie Manufaktury teatr ma w swoim repertuarze spektakle poprawiające nastrój – komedie czy spektakle improwizowane. Wiosną można się wybrać m.in. na spektakl stworzony przez satyryka, Krzysztofa Jaroszyńskiego, autora tekstów, reżysera ulubionego serialu komediowego „Daleko od noszy”.

Więcej informacji: teatr-maly.pl
Teatr Mały, Manufaktura, ul. Drewnowska 58B

TEATR M

Teatr Muzyczny zaprasza na spektakle, ale wycieczki za Salony Poezji. Dużym wgląd małych form do czyli VIII Festiwal OFF premiera musicalu „D

Więcej informacji:
teatr-muzyczny.lodz.pl
Teatr Muzyczny, ul. Pó

WIOSNA TEATRÓW

Najbardziej wyczekiwana pora roku będzie należeć do łódzkich teatrów, i to nie tego 27 marca Międzynarodowego Dnia Teatru. Najbliższe tygodnie to cztery dni w atropolis, Festiwal OFF-Północna, Łódzkie Spotkania Baletowe i Festiwal Szkół Teatralnych jubileuszowy Festiwal Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych. A także regularny repertuar i scen, który tej wiosny jest wyjątkowo bogaty. Do końca sezonu czeka nas aż 20

TEATR KAMILA MAĆKOWIAKA**MĘŻCZYZNA
Z RÓŻOWYM
TRÓJKĄTEM**

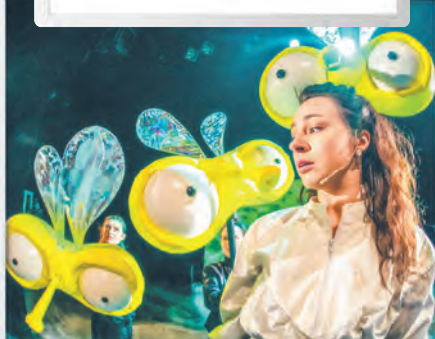
W tym roku Teatr Kamila Maćkowiaka świętuje 10-lecie. W Międzynarodowym Dniu Teatru widzowie obejrzą „Cudowną terapię”. Niespodzianką będą spotkania z twórcami spektakli. Warto też zobaczyć nagrodzony w plebiscycie Energia Kultury spektakl „Mężczyzna z różowym trójkątem” czy ogromnie popularny „Diva 2. Lament królowej”.
Więcej informacji: teatrmackowiaka.pl
Teatr Kamila Maćkowiaka, Centrum Dialogu im. Marka Edelmana, ul. Wojska Polskiego 83

TEATR PINOKIO

Premierowe spektakle „Folwark zwierzęcy” i „Wszystko źle! Najgorszy na świecie spektakl o dojrzewaniu”, ponowne spotkanie z widowiskiem „Ostatni sen Eugenii” grupy Gra/nice oraz lubiane tytuły powracające na afisz – wiosna w Teatrze Pinokio w Łodzi zakwitnie różnorodnością repertuarowych propozycji dla widzów w każdym wieku.
Więcej informacji: www.teatrpinkio.pl
Teatr Pinokio, ul. Sienkiewicza 75/77

TEATR POWSZECHNY

Oprócz tego, że trwa XXX Międzynarodowy Festiwal Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych, wiosną Teatr Powszechny zaprasza na masę spektakli z regularnego repertuaru, m.in. „Dobrą zmianę”, „Atrament. Wczoraj. Żyrafa”, „Pomoc domową”, „Pozory”, „Replay”, „Rodzinę”, „Bim-Bom-Boom! Pracoholiczną komedię romantyczną” czy „Korepetycje z miłości”.
Więcej informacji: powszechny.pl oraz powszechny.pl/pl/festiwal
Teatr Powszechny, ul. Legionów 21

O!IMPRO

Grupa teatralna O!IMPRO zaprasza na spektakle improwizowane: „Jestem za, a nawet przeciw” – komedię demokratyczną, „Słodko, że aż strach” – komediowy thriller oraz „Wieczór Komedii”.

Więcej informacji:
oimpro.pl
Gościnnie na scenie
Teatru Małego

TEATR STUDYJNY

Studenci roku dyplomowego Wydziału Aktorskiego Szkoły Filmowej w Łodzi przygotowują spektakl „Festen” Thomasa Vinterberga w reżyserii Remigiusza Brzyka. Premiera została zaplanowana na 6 i 7 kwietnia. Natomiast już w maju odbędzie się 42. Edycja Festiwalu Szkół Teatralnych.

Więcej informacji: teatrstudyjny.lodz.pl
Teatr Studyjny, ul. Kopernika 8

TEATR SZWALNIA

Teatr Szwalnia tuż przed Międzynarodowym Dniem Teatru pokaże wyjątkowy spektakl „non inclusive”, stworzony przez dyrektora artystycznego Teatru – Marcina Brzozowskiego, któremu na scenie partnerować będzie córka Antosia Brzozowska.

Więcej informacji:
teatrszwalnia.pl
Teatr Szwalnia, ul. Struga 90

MUZYCZNY

...sza nie tylko na spektakle
...kulisy czy też Krakowski
...ydarzeniem będzie prze-
...ramatyczno-muzycznych,
...F-Północna, oraz majowa
...racula”.

...tnocna 47/51

TEATR NOWY

Do końca maja w Teatrze Nowym można obejrzeć niemal 14 spektakli, w tym najnowsze: „Słodyczki” czy „Śmierć komiwojażera”. Nie zabraknie także propozycji dla dzieci, takich jak: „My, psy” czy „Doktor Dolittle i przyjaciele”.

Więcej informacji:
nowy.pl
Teatr Nowy, ul. Zachodnia 93

II FSA TEATROPOLIS

Od 22 do 27 marca miłośnicy teatru będą mogli obejrzeć 11 spektakli przygotowanych przez debiutantów i doświadczonych artystów, a także trzy pokazy mistrzowskie.

Więcej informacji:
monopolis.pl/teatropolis-2024
Monopolis,
ul. Kopcińskiego 60/62

TEATR WIELKI

XXVII Łódzkie Spotkania Baletowe, które odbędą się na przełomie kwietnia i maja, to jedno z najważniejszych wydarzeń teatralnych. Oprócz tego w maju szykuje się także premiera „Romeo i Julii”, którą realizuje Sasha Waltz. Po śmierci Piny Bausch artystka ta jest uważana za najważniejszą postać niemieckiej choreografii.

Więcej informacji: www.operalodz.com
Teatr Wielki, pl. Dąbrowskiego

ZAPLANUJ ROZWÓJ ŁODZI

Rozpoczynają się prace

nad Planem Ogólnym

Miasta Łodzi

Od 18 marca można składać wnioski do Planu Ogólnego Miasta Łodzi – dokumentu, który od 2026 r. zastąpi Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Plan będzie wyznaczać ramy rozwoju miasta, jego zapisy będą wiążące dla miejscowych planów zagospodarowania, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenów.

Chcesz dowiedzieć się więcej? Przyjdź na spotkanie informacyjne 11 kwietnia

2024 r. o godz. 17:00 do sali warsztatowej w Fabryce Aktywności Miejskiej przy ul. Tuwima 10.

Plan na plan ogólny

Nowy dokument to część rozpoczętej w 2023 r. ogólnopolskiej reformy planistycznej. Zgodnie z przyjętą przez sejm ustawą obowiązek przygotowania Planu Ogólnego dotyczy wszystkich gmin w Polsce. Cel? Ułatwienie i wsparcie zrównoważonego rozwoju,

bardziej efektywne i harmonijne wytyczne dotyczące sposobu kształtowania i zagospodarowywania terenów w Łodzi. Plan Ogólny zadba o prawidłowy rozwój miasta, potrzeby mieszkańców i komfort ich życia oraz ochronę terenów aktywnych przyrodniczo, a także określi warunki przestrzenne dla rozwoju przedsiębiorczości. 21 lutego 2024 r. Rada Miejska w Łodzi podjęła uchwałę, która pozwoliła na rozpoczę-

cie prac nad dokumentem. Teraz mieszkańcy i mieszkańki mogą wziąć udział w jego współtworzeniu!

I co dalej?

Aktualnie opracowywany dokument zastąpi Studium. Co za tym idzie, rozpoczęte prace nad zmianami Studium ze względów formalnych nie będą kontynuowane, a złożone wnioski o jego zmianę pozostaną nierozpatrzone, dlatego należy je złożyć ponownie. Two-

rzeenie nowego dokumentu daje większe perspektywy i możliwości. Pozwala na spojrzenie z dystansem na poprzedni dokument.

Co w tym planie?

W Planie Ogólnym przestrzeń Łodzi zostanie podzielona według 13 określonych ustawowo stref planistycznych, które będą uwzględniać, na których terenach można budować, a które obszary należy przed zabudową chronić.

Plan Ogólny będzie zwanym. Eksperti i ekspertki tworzący dokument muszą pogodzić pomysły mieszkańców z wieloma aspektami, które składają się na zrównoważony rozwój miasta. Dlatego zachęcamy do udziału w spotkaniu informacyjnym 11 kwietnia 2024 r., które będzie świetną okazją, by dowiedzieć się więcej na temat wspólnej pracy dla miasta.

PrzeG

**MIASTO
TWORZONE
WSPÓLNIE**

INFO

Chcesz wiedzieć więcej?
Skontaktuj się z Miejską
Pracownią Urbanistyczną:

42 628 75 57
42 628 75 40
42 628 75 58
42 628 75 64
42 628 75 22

Planujemy!

Wspomniane wnioski można składać do 26 kwietnia 2024 r. za pomocą formularza dostępnego na stronie Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Łodzi.

Wnioski w wersji papierowej można przesłać na adres Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w Łodzi

al. Tadeusza Kościuszki 19, 90-418 Łódź

Wnioski w formie dokumentu elektronicznego należy wysłać na adres: wnioskipo@mpu.lodz.pl lub poprzez platformę ePUAP.

Odpowiedzi na wnioski nie będą udzielane indywidualnie – poprawnie złożone wnioski zostaną rozpatrzone, a sposób ich rozstrzygnięcia znajdzie się w Zarządzeniu Prezydenta Miasta. Będzie można odnaleźć tam swój wniosek. Po przeanalizowaniu złożonych wniosków przygotowany zostanie projekt Planu Ogólnego, z którym będzie można zapoznać się na dalszym etapie prac planistycznych.

ŚWIATOWY DZIEŃ LALKARSTWA

DLACZEGO
WARTO BAWIĆ
SIĘ LALKAMI?

Od wieków towarzyszą dziecięcym zabawom, a ich rola w życiu maluchów jest niebagatelna. I chodzi nie tylko o lalki, którymi najmłodszy bawią się w zaciszu swoich pokojów, ale również o te, które występują w animacjach i na deskach teatrów. Z okazji nadchodzącego Światowego Dnia Lalkarstwa, obchodzonego 21 marca, warto wyjaśnić, jak wielką wartość mają lalki.

Zabawa lalkami to nieodłączny element dziecięcego rozwoju. Dlaczego jest tak ważna? Lalki i ich różne odpowiedniki (np. maskotki) to pierwsi przyjaciele dziecka. Maluchy mogą je przytulać, rozmawiać z nimi i opiekować się na różne sposoby, a to dopiero początek zalet.

Ważne pomocnice

Jedną z ważniejszych funkcji lalek jest pomoc w porządkowaniu i objaśnianiu rzeczywistości. Dzieci często odgrywają role, a lalki stanowią ważny element tych scenek – zabawa w dom, lekarza czy przedszkole to nie tylko forma rozrywki, ale również okazja do odtwarzania zaobserwowanych wydarzeń czy radzenia sobie z trudnymi emocjami. Dobry obserwator może zauważyć, że w trakcie zabawy lalkami dziecko często powtarza znajome i usłyszane niedawno kwestie. Z tego powodu warto dać mu prowadzić się w zabawie i obserwować, czy nie pojawiają się w niej

niepokojące nas zachowania. To skarbnica informacji na temat dziecka, jego przeżyć oraz sposobu postrzegania świata. Zabawy lalkami prowadzone przez dorosłych również mają dużą wartość dla dziecka. Mogą pomóc oswoić nieznaną tematykę, a często również poradzić sobie ze strachem. Dzięki zabawie w lekarza przed prawdziwą wizytą możemy pokazać dziecku, czego może się spodziewać. Pozwólmy mu odgrywać rolę rodzica, lalka niech będzie małym pacjentem, a my specjalistą. Potem możecie się zamienić. Oczywiście to tylko jeden z przykładów, a inspiracji na pewno dostarczą nam życie.

Dobrze wykorzystany potencjał

Jednym z celów dziecięcych zabaw jest rozwijanie pożądanego cech i zachowań. I tutaj rów-

nież z pomocą przychodzą lalki. Wymyślając historie, dziecko stawia lalkę w roli bohatera, który przeżywa różne sytuacje i związane z nimi emocje. Dzięki temu łatwiej jest mu zrozumieć, co może odczuwać inna osoba, a to z kolei wpływa na rozwój wrażliwości, empatii, opiekuńczości, współczucia, ale także asertywności i pewności siebie. Kolejną zaletą zabawy lalkami jest rozwój wyobraźni. Dziecko może kreować różne światy, postacie i wydarzenia. Niekiedy są one odzwierciedleniem życia, ale potrafią być również zupełnie fantastyczną wizją naszego dziecka, która pomaga rozwijać jego potencjał twórczy.

Z dziecięcego pokoju do teatru

Jeśli już mowa o wyobraźni i fantastycznych światach, przenieśmy się do teatru. Siedzące na widowni dziecko staje się częścią magicznych światów kreowanych przez aktorów, którzy używają lalek do prowadzenia rozmaitych narracji. Pozwala to dziecku przeżywać przygody, bliskie mu sytuacje życiowe czy stany emocjonalne. Magiczna atmosfera teatru lalkowego udziela się młodym widzom, którzy dzięki uczestnictwu w przedstawieniu przyswajają życiowe zasady postępowania i wartości, którymi warto się kierować. To jednak nie wszystko. Współczesny teatr odgrywa również istotną rolę społeczną. Dzieci dowiadują się więc, że są ważni i mają prawo

głosu. U c z a s i e a k c e p t a c j i – siebie i innych, a to jedna z podstawowych wartości we współczesnym świecie. Jeśli chcecie wykorzystać możliwości, jakie niesie lalki, koniecznie bawcie się nimi ze swoimi dziećmi. Polecamy też wizytę w Teatrze Lalek Arlekin (al. 1 Maja 2), który w swoim repertuarze ma wiele ciekawych propozycji, nie tylko dla maluchów. Jeżeli zaś jesteście ciekawi, jakimi lalkami bawiono się na przestrzeni czasu w różnych częściach świata, doskonałym wyborem będzie Muzeum Lalki na Księżym Młynie (ul. Przędzalniana 51). Prowadzi je Julita Pierzchała, która wkłada wiele serca w swoją działalność i z pasją opowiada o zebranych okazach. To nie tylko interesująca wycieczka w czasie, ale i sentymentalny powrót do dziecięcych lat. Kto wie, może zobaczycie tu lalkę, z którą nie rozstawaliście się w przedszkolu?

a.pe

Aby poznać historię lalek, warto zajrzeć do Muzeum Lalki na Księżym Młynie

Teatr Lalek Arlekin ma w repertuarze wiele spektakli, nie tylko dla maluchów

Stronę przygotowała redakcja najpopularniejszej w Polsce
SERII KRZYŻÓWEK Z KORONĄ

Rozróżba między kibolami	Czyn godny uznania	Srebrzystobiały metal, Cd	Ambroży z Akademii	Borys, tytułowy bohater opery Modesta Musorgskiego	Alergiczna choroba skóry	Poświęta od pożaru	Księża szata do mszy	Amplifier, były kolarz	Maksym, pisarz rosyjski	Mnich z zakonu o ostrej regule	Sieć sklepów z meblami
Sędzia islamski	9	Rzutnik	Wiek lub fiasko	Cygan inaczej	Drogi naszyjnik	Powracająca moda	8	Metalowa - okularów	7	5	
Zmysł w ustach		12	Olówka w piórniku			Warszawska hala	6	Buenos ... stolica		Szybka kopia strony z książki	2
Prosta cygarniczka	Zjazd między tyczkami	1	List elektroniczny	Litera X	Wyspa na wsch. od Madagaskaru	Np. wentylacyjna ... Euro-pejska	Krawędź dawniej		16		Rozwinie się w kwiat
13					Sycylijski wulkan	3		Sila, tężyzna fizyczna		10	
Naftowa z knotem	Coś na odwrót			Karciane serduszko		Państwo z Kalkutą	15			Koniec młota lub siekiery	
			Pika, dzida kozacka		Kamień w pasemka			Skrzeczająca kuzynka kruka	11		

Rozwiązaniem jest tytuł filmu.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17

Grzegorz, piosenkarz	Urania lub Euterpe	... Domini	7	Chroni ślimaka	Pakt z USA	Podobna do owalu	Szklana tafla w oknie	Kobieta czarnoskóra	Litera po alfie	Zespół z dwójki artystów	Linia pod kątem
		5	Ziemia Obiecana	Kolega strycharza i zduna	Zniszczona z Gomorą	Z filmikami w necie		Naczynie laboratoryjne	4	Skok w wodę	Sprzedaż towarów
Płytki but gumowy	Służył u hrabiego	Dziwośleb Auto z Japonii		Lek rozkurczowy i szmira i zakalec		Męski posąg pod balkonem	Kunta ... bohater "Korzeni"	Rzadki przysmak		Silacz, zapasnik	Największa rzeka Francji
Rosyjskie imię męskie	Gdy ból ustanie	Pustelnia mnichów		Odmiana pszenicy Salvador, malarz				Wierny czworonóg	Barbara ...-Zdort, polska reżyser i scenarzystka	Douglas, znany aktor	Agnieszka z Hiszpanii
Japońskie bukieciarstwo			8	Brytyjskie wojska lotnicze	Bolesna choroba gardła		Morda brytana		Miasto lub model Fiata	6	3
Ludowa mowa		Niewielka japońska szkatułka na lekarstwa		Grywa role kochanków			Wysyła wyroby za granicę		Muza historii		
Tatarak przestarczale	Kara ... przegrał pod Wiedniem				Stan lub tkanina		9		Kabul lub majonez		
								Widoczna wada towaru			

Rozwiązaniem jest tytuł piosenki Eleni.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

„Krzyżówki z Koroną”
-DOSKONAŁE O KAŻDEJ PORZE ROKU

KORONA

SUDOKU ŁATWE

	5	8		3		6	2	
3	2	6				4	1	8
		2	1		8	5		
	9						8	
		1	9		7	3		
1	8	3				2	9	5
	4	5		9		7	6	

SUDOKU ŚREDNIE

	2	7		4				
9		8	5	3				
	5				1			
						2		8
	6	4				3	7	
7		9						
			4				5	
				9	2	1		3
				6		8	9	

SUDOKU ŚREDNIE

3		7			1		9	
		1	4		6			3
								8
4		8					6	
	2			3			5	
	1					8		7
8								
5			1		8	9		
	7		3			6		4

Sudoku przygotowała redakcja najpopularniejszej w Polsce serii Krzyżówek z Koroną

OGŁOSZENIA MIEJSKIE

PREZYDENT MIASTA ŁODZI

informuje, że w dniach **od 20 marca 2024 r. do 10 kwietnia 2024 r.** na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Łodzi przy ul. Piotrkowskiej 104 wywieszony będzie wykaz nieruchomości położonych w Łodzi przy:

- **ul. Traktorowej 180 i 182**, działki nr 20/41, 20/43, 20/39, 20/45, 20/47, 20/50 w obrębie B-34, o powierzchni łącznej 3777,00 m², KW LD1M/00036611/1, KW LD1M/00036694/6, KW LD1M/00068719/1, KW LD1M/00036683/6, KW LD1M/00038769/7, KW LD1M/00036370/9,
- **ul. Centralnej bez numeru i Wycieczkowej bez numeru**, działki nr 3/163, 3/21, 3/22, 3/23, 3/251, 3/29, 3/28, 3/41, 3/42, 3/43, 3/265, 3/249, 3/153 w obrębie B-38, o łącznej powierzchni 44645,00 m², KW LD1M/00012095/3, KW LD1M/00012094/6, KW LD1M/00003612/8, KW LD1M/00125130/6, KW LD1M/00012097/7, KW LD1M/00000958/4, KW LD1M/00004764/5, KW LD1M/00004765/2, KW LD1M/00012100/2,
- **ul. Przemysłowej bez numeru i Mostowskiego bez numeru**, część działki nr 164/58, 164/21, w obrębie B-50, o łącznej powierzchni 36 m², KW LD1M/00031952/8, KW LD1M/00120070/2,

przeznaczonych do udostępnienia na okres do 3 lat, w drodze bezprzetargowej,

- **ul. Wycieczkowej bez numeru**, część działki nr 39/10, 34/5 w obrębie B-19 o łącznej powierzchni 0,72 m², KW LD1M/00004217/6, KW LD1M/00049266/1, przeznaczonych do udostępnienia pod lokalizację infrastruktury przesyłowej na okres do 3 lat.

PREZYDENT MIASTA ŁODZI

informuje, że w dniach **od 20 marca 2024 r. do 10 kwietnia 2024 r.** wywieszone będą na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej 104 oraz zamieszczone na stronach internetowych Urzędu Miasta Łodzi (www.uml.lodz.pl) wykazy:

nieruchomości stanowiących własność Miasta Łodzi położonych w Łodzi przy:

1. **ul. Jana Kasprowicza 9A**, działki nr 239/4 i 239/5, obręb W-45, pow. łączna 2048 m², KW LD1M/00050617/7 i LD1M/00082926/9,
2. **ul. Jana Kasprowicza 9B**, działka nr 239/1, obręb W-45, pow. 2159 m², KW LD1M/00050616/0,
3. **ul. Rolniczej 23**, działka nr 476, obręb G-28, pow. 271 m², KW LD1M/00096702/4,
4. **ul. Pustynnej bez numeru**, działka nr 152/18, obręb G-8, pow. 1169 m², KW LD1M/00019273/4,
5. **ul. Ekonomicznej 41A**, działka nr 54/2, obręb G-42, pow. 876 m², KW LD1M/00305429/5

przeznaczonych do sprzedaży w drodze przetargu;

6. **ul. Czapli bez numeru**, działka nr 210/5, obręb B-11, pow. 606 m², LD1M/00157668/9

przeznaczonych do sprzedaży w drodze przetargu ograniczonego do właścicieli lub współwłaścicieli nieruchomości przyległych;

nieruchomości, w której udział Miasta Łodzi przeznaczony jest do sprzedaży, położonej w Łodzi przy:

7. **ul. Odyńca 22**, działka nr 19, obręb G-16, pow. 766 m², KW LD1M/00005548/2.

OSTATNIA KOLEJKA PRZED PLAY-OFF

W środę, 20 marca pierwszoligowe koszykarki zakończą rundę zasadniczą. Początek wszystkich spotkań zaplanowano na godz. 18:00. W grupie A w Trójmieście AZS Szkoła Gortata Politechnika Gdańsk zmierzy się z ŁKS-em, natomiast w grupie B pod Wawelem AZS Politechnika Korona Kraków zagra z Widzewem.

Faworytkami obu spotkań będą miejscowe ekipy, które w tabeli są wyżej notowane od rywali. Gdańszczanki wygrały do tej pory 12 spotkań i są na czwartej pozycji w grupie A. Jeszcze lepiej w grupie B spisują się koszykarki z Krakowa, które w dotychczasowych ko-

lejkach doznały tylko jednej porażki i mają już zapewnione pierwsze miejsce po zasadniczej fazie sezonu. Jeżeli chodzi o ekipy ŁKS-u i Widzewa, to pierwsza z nich do fazy play-off przystąpi z siódmego miejsca. Taką pozycję drużynie prowadzonej przez

Piotra Zycha zapewniło dziewięć wygranych spotkań. Jedno zwycięstwo więcej mają na koncie zawodniczki Widzewa, ale ich sytuacja w grupie B jest nieco bardziej skomplikowana. Co prawda aktualnie zajmują w niej piątą lokatę, jednak takim samym dorobkiem legity-

mują się również trzy kolejne zespoły, a dziewięć w klasyfikacji KS Basket Ostrovia Ostrów Wielkopolski ma tylko punkt mniej. Po ostatniej kolejce układ tabeli może się więc jeszcze zmienić. Dla podopiecznych Anny Chodery najważniejsze jest jednak to, że

z czołowej ósemki już nie wypadną. W jednym ze spotkań ostatniej serii wspomniana Ostrovia zmierzy się z szóstą w klasyfikacji Eneą AZS II Poznań, więc jedna z tych drużyn nie zainkasuje pełnej puli i nie wyprzedzi Widzewa.

MD

ŁKS WCIAŁ NA CZELE

ŁKS CoolPack jest liderem grupy A II ligi na jedną kolejkę przed końcem fazy zasadniczej. Przewaga nad drugim miejscem już teraz zapewnia koszykarzom wejście do fazy play-off jako najlepszą drużyną. Przed decydującą częścią sezonu łodzian czeka jeszcze potyczka z Energią GAK Gdynia.

Mecz z zespołem z Gdyni zaplanowano na 23 marca. Podopieczni Jarosława Krysiwicza będą więc mieli chwilę wytchnienia po

wyczerpującym tygodniu, w którym rozegrali aż trzy spotkania. We wtorek, 12 marca w Zatoce Sportu wygrali ze Sklepem Polskim MKK Gniezno 87:76, a następnie wyjechali na północ Polski. Pierwszym przystankiem było Trójmiasto, gdzie w sobotę, 16 marca do starcia z liderem stanęli gracze AMW Flota Gdynia. Dziewięć zespołów rozgrywek nie zawiesił jednak wysoko poprzeczki i oddał punkty praktycznie bez

walki. Dość powiedzieć, że w całym meczu gospodarze zdobyli tylko 35 pkt., co dało wstydliwą średnią niespełna dziewięciu „oczek” na kwartę! Przyjezdni już w pierwszej odsłonie mieli na koncie 29 pkt., a przed zmianą stron ich dorobek znacznie przewyższał końcowy wynik gdyńskiej drużyny. Ostatecznie ŁKS CoolPack zwyciężył 86:35 i wyruszył do Bydgoszczy na niedzielny (17 marca) mecz z Energią Astoria. To spo-

tkanie łodzianie wygrali 86:72. Po tych zwycięstwach zespół prowadzony przez Krysiwicza ma na koncie 56 pkt. i o dwa „oczka” wyprzedza KSK Ciech Noteć Inowrocław oraz AZS UMK Transbruk Toruń. Łodzianie mają już więc zapewnioną pierwszą lokatę po rundzie zasadniczej, którą zakończą przed własną publicznością meczem z Energią GAK (23 marca, godz. 18:00).

MD

BOKSERSKI TALENT Z ŁÓDZI

FOT. MAT. PRAS.

Łódzka pięściarka Amelia Kostrzewa z Klubu Sztuk Walki ŁKS Łódź Boks przywozi brązowy medal z Pucharu Świata „Perła Adriatyku”. Na tym samym turnieju pozostali reprezentanci Polski, zarówno w kategoriach męskich, jak i żeńskich, wywalczyli osiem krążków.

W turnieju „Youth World Boxing Cup – Adriatic Pearl” wystąpiło prawie 250 zawodników z 22 państw. Do rywalizacji przystąpili m.in. zawodnicy

z Azerbejdżanu, Indii, Kazachstanu, Kuby, Meksyku i Rosji. Łodzianka w swojej kategorii wagowej stoczyła trzy walki. Zaczęła od pewnego zwycięstwa nad Hinduską Sanjaną, później po zaciętym boju pokonała reprezentantkę Kazachstanu Uldanę Taubay i zameldowała się w finale. Starcie z Parthavi Grewal (Indie) było tak wyrównane, że wielu obserwatorów nie było w stanie wskazać triumfatorki. Dla

innych lepsza była Kostrzewa, jednak sędziowie uznali, że zwycięstwo należy się jej rywalce. Łodzianka musiała więc pogodzić się z porażką i do domu wróciła ze srebrnym krążkiem. Swoją podopieczną w Czarnogórze mógł wspierać trener Grzegorz Goliński, który był w sztabie szkoleniowym polskiej kadry. Łącznie Biało-Czerwoni wywalczyli w Budwie dziewięć medali: trzy złote, dwa srebr-

ne i cztery brązowe. Na najwyższym stopniu podium stanęły: Kinga Krówka (63 kg), Julia Oleś (81 kg) oraz Sandra Van Der Zanden (+81 kg). Kostrzewa i Emilia Koterska (70 kg) sięgnęły po srebro, a Martyna Koczkodaj (52 kg), Fabian Urbański (75 kg), Igor Rondos (80 kg) oraz Krzysztof Zakrzewski (+92 kg) zakończyli rywalizację z brązowymi medalami.

MD

ŚCIANA CHWAŁY

Klub Sportowy Olimp Łódź ma w zwyczaju wieszać na ścianie sali treningowej banery ze zdjęciami swoich medalistów mistrzostw świata i Europy. Od kilku dni z tego miejsca na zajęcia karate spogląda 19-letnia Ksenia Dronczanka. Jej wizerunek na „ścianie chwały” to efekt znakomitego występu w Tbilisi, gdzie w lutym bieżącego roku karatecy z 49 państw walczyli o medale Młodzieżowych Mistrzostw Europy. Występ na tej imprezie Dronczanka zakończyła ze złotym medalem!

i zakończyła się przed czasem wynikiem 8-0. Problemów nie było również w wygranej 9-0 konfrontacji z Rumunką Stoian Alexandre Mihaele. Te wygrane utorowały łodziance drogę do ćwierćfinału, w którym doszło do zaciętej walki z Dunką Nicolien Olsen. W trakcie tego starcia żadnej z rywalk nie

udało się przeprowadzić punktowej akcji, więc o końcowym wyniku przesądziła decyzja sędziów, którzy stosunkiem 4 do 0 wskazali na zawodniczkę Olimpu. Dużo łatwiej było w półfinale, w którym Dronczanka pokonała 5-0 Hatice Kurt z Turcji. O złoto walczyła z Niną Kvašnicovą ze Słowacji. Zawodniczka z Ło-

dzi szybko przeszła do ataku i zdobyła przewagę dwóch punktów. Kilka sekund później zrobiło się 3-0, jednak dziesięć sekund przed końcem rywalka doprowadziła do remisu. Łodzianka miała jednak przewagę sensu, bo jako pierwsza zdobywała punkty. Obroniła tę przewagę i zdobyła złoty medal! Oprócz Dronczanki Olimp miał w Tbilisi jeszcze dwóch przedstawicieli. Zuzanna Dopierańska w kategorii junior – 53 kg zakończyła rywalizację w drugiej rundzie, a Łukasz Bankowski w kategorii U-21 – 75 kg poległ w pierwszym starciu. Z powodu kontuzji nabytej podczas Karate1 Premier League Paris 2024 w mistrzostwach nie wystąpił Dominik Dziuda.

MD

SIATKARSKIE DERBY ŁÓDZI!

W Tauron Lidze zaczyna się czas najważniejszych rozstrzygnięć – startuje faza play-off. Już na jej początku czekają nas ogromne emocje. Obie łódzkie drużyny trafiły na siebie już w ćwierćfinale.

W tym roku niestety nie możemy liczyć na powtórkę z sezonu 2022/2023 i dwa medale łódzkich drużyn. Układ tabeli po rundzie zasadniczej sprawił, że Grot Budowlani Łódź już w ćwierćfinale zagrają z ŁKS-em Commercecon Łódź. Łódzkie Wiewiory są pełne sportowej złości po Pucharze Polski, który przegrały

dosłownie o włos. Najpierw w półfinale po morderczym meczu pokonały Rysyce Rzeszów, w finale zaś po tie-breaku przegrały z BKS-em Bielsko-Biała. Medal za ligę na pewno pozwoli zatrzeć gorycz tej porażki. Budowlane miały za to więcej czasu na przygotowania. Końcówka sezonu zasadniczego nie była najlepsza w wykonaniu drużyny Macieja Biernata. Czy udało się wprowadzić niezbędne korekty? Przekonamy się już podczas pierwszego meczu, w czwartek (21 marca) o godz. 17:30.

MD

ŁÓDZKA POGODYNKA

ŚRODA

10°C

Imieniny
obchodzą:
Aleksander, Anatol,
Klaudia, Bogusław,
Eufemia, Józef

20.03

CZWARTEK

10°C

Imieniny
obchodzą:
Benedykt, Lubomira,
Marzanna, Filemon,
Lubomir, Mikołaj

21.03

KARTKA Z KALENDARZA

WĘDRUJĄCY
ARCHITEKT20 marca 1955 r. zmarł
w Tel-Awivie Henryk
(Izrael Hersz) HirszenbergHenryk Hirszenberg
i Kasa Chorych m. Łodzi, wybudowana wg jego projektu

– architekt, rysownik i ilustrator. Urodził się w Łodzi 7 czerwca 1885 r., był bratem znanych malarzy – Samuela i Leona. Pracował w biurze Dawida Landego, następnie studiował architekturę w Monachium, a potem pobierał nauki w Paryżu. Po powrocie do Łodzi w 1911 r. zatrudnił się ponownie u Landego, ale po dwóch latach znów wyjechał do Monachium, a potem do Sankt Petersburga, gdzie rozpoczął studia w Cesarskiej Akademii Sztuk Pięknych. Trafił jednak do Moskwy, gdzie podjął współpracę z rosyjskimi architektami. Do Łodzi wrócił w 1921 r. i dołączył do grupy artystycznej Srebrny Wóz, stworzonej przez Witolda Wandurskiego i Karola Hillera. Henryk zaczął działać jako rysownik, brał też udział w kilku konkursach archi-

tektonicznych. W latach 1929–1931 doszło do realizacji jego projektu Szpitala Kasy Chorych przy ul. Łagiewniczej w stylu art déco. Kolejne prace to m.in. modernistyczna przebudowa domu braci Ignatowiczów (ul. Piotrkowskiej 97). W 1936 r. H. Hirszenberg zaprojektował także stadion dla KS Widzewska Manufaktura (Wi-MA). Pierwszą żoną artysty była starsza o 13 lat Olga Rothe, absolwentka ASP w Dreźnie, dla której architekt przeszedł na luteranizm, przyjmując chrzest oraz imię Henryk w kościele Św. Trójcy w Łodzi. Po rozwodzie w 1928 r. powrócił do judaizmu oraz imion Izrael Hersz i ożenił się z Belą Olszer. W 1937 r. wyjechał z rodziną do Tel-Awiv, gdzie projektował domy, szkoły i obiekty użyteczności publicznej. agr

Rodzinne
miasto

Zanim przedstawimy sylwetkę naszego kolejnego pomnikowego bohatera, trzeba powrócić do właściwego punktu startu nowej Łodzi, która jako rolnicze miasteczko drzemała spokojnie wśród gęstych borów i licznych strumieni przez niemal 400 lat, będąc we władaniu biskupów kujawskich. Od czasów otrzymania praw miejskich z rąk króla Władysława Jagiełły liczba ludności osady nigdy nie przekroczyła 600–700 mieszkańców. W XIX w. Łódź weszła – skrupulatnie odnotowały raporty pruskie w 1793 r. – ze stanem posiadania:

POMNIK
POCZĄTKÓW
MIASTA
ŁÓDZI

WSI SPOKOJNA...

44 dymów (domów), tyłuż stodoł, drewnianego kościółka na Górkach Plebańskich, dwóch szynków, rozpadającego się aresztu oraz 190 obywateli i kompletnej pustki w kasie miejskiej. Prusacy chcieli nawet, z uwagi na zubożenie, pozbawić Łódź praw miejskich i nie wiadomo, jak potoczyłyby się dalej jej losy. Dwie dekady później miasteczko liczyło co prawda ok. 1000 mieszkańców, ale niewiele się zmieniło. agr

Taki widok Łodzi

utrzymywał się przez kilkadziesiąt lat od XIV do pocz. XIX w.

ŁÓDŹ.pl

DLA SENIORA | DLA RODZIN | DLA KOCHAJĄCYCH ŁÓDŹ

Kolejne wydanie
w piątek
22 marca

KONTRASTY CO KROK

W końcu XIX w. północna część ul. Piotrkowskiej była gęsto zabudowana domami o kilku kondygnacjach, natomiast w części południowej stało jeszcze wiele drewnianych domów parterowych. Odwiedzających Łódź uderzały te kontrasty. Pionier krajoznawstwa, Aleksander Janowski, pisał:

„Najważniejszą ulicą w mieście jest Piotrkowska, ciągnąca się z biegiem szosy. Tu najwspanialsze gmachy, najwyższe sklepy, najbogatsze sklepy znalazły pomieszczenie. Ma ona dziwny charakter bogactwa zmieszanego z ubóstwem: obok wyniosłych pałaców, zdobnych

w marmury i lustrzane szyby, stoją małe, parterowe, papą kryte chałupki z marnymi sklepikami i gromadami brudnego drobiazgu. Te różnice gmachów na jednej ulicy rozwijają się jako różnice w przepychu ulicy Piotrkowskiej w stosunku do jej sąsiednich ulic”.

KRYMINALKI
ZNAD ŁÓDZI

OBŁĘDNA KRYJÓWKA

W 1902 r. otwarto Szpital dla Psychicznie i Nerwowo Chorych „Kochanówka”, który powstał dzięki staraniom grupy lekarzy, przemysłowców i inteligencji łódzkiej pod kierownictwem dr. Karola Jonschera.

i bliski współpracownik J. Piłsudskiego, który po aresztowaniu w Łodzi trafił do Cytadeli Warszawskiej, a stamtąd – symulując obłąd – do szpitala psychiatrycznego, skąd udało mu się uciec. Trudno zrozumieć zabobony wręcz lęk ochrony i policji carskiej przed penetra-

Tytus Filipowicz
i dr Jan Mazurkiewicz

Placówka działa do dziś przy ul. Aleksandrowskiej na terenie dawnej posiadłości rodziny Kochańskich. Dr Jan Mazurkiewicz, ówczesny dyrektor szpitala, był szczerym polskim patriotą. Kierował zakładem, w którym przebywały osoby podlegające ścisłej izolacji, a dzięki niemu w Kochanówce znalazło schronienie wielu rannych bojowców i uciekinierów, np. leczyło się tam dwóch rannych instruktorów bojowych PPS-u.

Ukrywał się tam również w 1906 r. Tytus Filipowicz, działacz PPS-u

cją tego typu instytucji. Ocalony w Kochanówce Tytus Filipowicz jako kierownik MSZ 16 listopada 1918 r. podpisał depezę notyfikującą powstanie państwa polskiego, a potem został posłem RP i ambasadorem w USA. Dr Jan Mazurkiewicz to późniejszy znany psycholog i psychiatra oraz profesor i rektor UW. agr

ŁÓDZKIE GAWĘDY

Na przełomie XIX i XX w. na froncie ul. Piotrkowskiej było ok. 40 drewnianych, parterowych domów, ale na odcinku pomiędzy Nowym Rynkiem a ul. Nawrótną już tylko sześć. Reszta dawnych chałup tkaczy skupiona była głównie w południowej części ul. Piotrkowskiej, która stawała się coraz bardziej zatłoczona. Frontowe domy ściśle przylegały do siebie

bocznymi ścianami. Po 100 latach istnienia głównej ulicy Łodzi wszystkie leżące przy niej działki zostały zabudowane niemal w całości. Wypełniały je boczne, długie oficyny o kilku kondygnacjach, których okna wychodziły na północ lub na południe. Drewniane domki zniknęły, a do murowanych domów jednopiętrowych dobudowywano kolejne kondygnacje. agr

Ul. Piotrkowska na wysokości obecnej ul. Zamenhofa (widok z pocz. XX w.)